

93

התיאטרון העירוני באר-שבע

הספר מסביליה

מאת בומארשה

הספר מסביליה

מאת: **בומארשה** ■ תרגום: **עדה בן-נחום** ■ בימוי: **דינו צ'רנסקו**
תפאורה ותלבושות: **לידיה פינקוס-גני** ■ תאורה: **נתן פנטורין**
עיתור מוסיקלי: **ולאדימיר דווסלו וטימוש אלכסנדרסקו**

משתתפים:
(לפי סדר הופעתם)

הרוזן אלמאוויה – נתן דטנר
פיגארו – רוברט הניג
רחינה – רוזינה קמבוס
בארתולו – הוגו ירדן
דון באזיליו – קונסטנטין אנטול
נוטריון – דורון סופר

תאריך הצגה ראשונה: 12.4.86

משך מערכה ראשונה: כארבעים וחמש דקות
משך מערכה שניה: כארבעים וחמש דקות

מנהל טכני וייצור – **יואב מהרבני** ■ מנהל הצגה – **אבי אלתר** ■ מתורגמנית ועזרת במאי – **נילי דותן** ■ מנהל במה – **אבי קובני** ■ תפעול הצגה – **דרור כץ** ■ רקוויזיטור – **רפי זעפרני** ■ בניית תפאורה – **ש.א.א.** ■ צילומים – **יוכי לנג** ■ עיצוב גרפי – **אבי וינוגרד** ■ הקלטות – **אולפני זאונד ת"א** ■ תפירת תלבושות – **ברטה קוורטץ ומרדכי פיבלוביץ**

תודת התיאטרון לדליה קמחי על היעוץ בתנועה

הספר מסביליה

ספור המחזה

רוזינה המסכנה

יתומה שבויה בידי בארתולו האפוטרופוס שלה, זקן, קמצן, רגזן, קנאי ו-אסון — מאוהב בה ורוצה לשאת אותה לאשה בכפיה. ואולי הוא לא רק מאוהב, אלא אף חומד את רכושה המופקד בידיו? האם משום כך הוא כולא אותה בביתו?

הרוזן אלמאוויה

מאוהב בה מזה חצי שנה, בלא ידיעתה, שהרי האפוטרופוס עושה הכל למנוע ממנו אף להתקרב אליה.

פיגארו

משרתו לשעבר של הרוזן. איש אוהב חיים הרפתקן פיקח ומפוכח שידו בכל. בתחבולות ובתכסיסים הוא עוזר לרוזן להגיע לביתה של רוזינה.

בסופם של תחבולות, מזימות ותככים מי המאושר שיזכה בה? בארתולו האפוטרופוס? הרוזן אלמאוויה? חייל אלמוני מגדוד צבא החונה בעיר? אלונצו, הסטודנט הצנוע? קשה לדעת את הסוף. עובדה, אפילו הנוטריון המשיא אותה בסוף המחזה איננו יודע בדיוק את מי הוא משיא למי ולמה?

נתן דמור -

הרחן אלמאיויה

"... כולם מחפשים אושר,
ושלי מצוי בלבה של
רחינה..."

הספר מסביליה

על ההצגה

ההצגה נתפסת בעיני כניסוי אישי בקומדיה הקלאסית. זהו דו־שיח ביני לבין בומארשה וגינונים מסויימים שהתבטאו בנסינות לפרש עשיית קומדיה עם היבטים רציניים.

זוהי הצגה אירונית כיוון שכל גישה קומית כלפי הקומדיה, הינה אירונית בעצמה.

האירוניה מתייחסת לסובבים אותנו ובמובן מסויים גם אל עצמנו. הסיכון שבקרבתך נמצא מישהו חכם יותר קיים תמיד.

מתוך נקודת מוצא של עולם המונחים המוסיקלי, ניתן לכנות את ההצגה: "ואריאציות על נושא מוסיקלי מאת בומארשה".

דינו צ'רנסקו
במאי ההצגה

הוגו ירדן -
בארתולו

"... מוטב שהיא תבכה שהיא
שלי מאשר שאני אבכה שהיא
לא שלי..."

חיי בומארשה

לוח אירועים בחיי סופר והרפתקן

1732

נולד בפאריז ב-24 בינואר. שמו האמיתי: פייר-אוגוסטן קארון. את תוספת ה"אצילות" דה-בומארשה נטל משם אחוזת אשתו העשירה.

1753

שולייה של אביו השען וממציא חידוש חשוב במבנה השעון.

1754

אחד ממתחריו מנסה לגזול ממנו את זכות הראשונים על המצאתו. האקדמיה למדעים מכירה בזכותו. מוניטין אלה מאפשרים לו כניסה לחצר המלכות.

1760

מורה למוסיקה של בנות המלך לואי ה-15. בזכות קשריו בחצר הוא משיג הכרה מלכותית בבית ספר צבאי שמקים איליהוון פארי-דוברניי. בתמורה מצדף אותו האחרון לעסקיו וכך הונגו ועושרו מתעצמים.

1764/5

חי במדריד כנציגו של פארי-דוברניי.

1767

מעלה את מחזהו "אז'ני".

1770

כשלוך מחזהו הדרמטי "צמד הידידים או "הסוחר מליון". פארי-דוברניי מת ויורשו הרוזן לה-בלאש, מגיש נגדו משפט המאיים על בומארשה באובדן הונגו ושמו הטוב.

1773

לאחר קטטה וחילופי מהלומות עם הדוכס שון בגלל שחקנית בשם מאדמוזל מנאר, נכלא בומארשה בבית סוהר. השופט גזמן ממהר לחרוץ דין לטובת לה-בלאש, וזאת למרות סכומי הכסף שעולמו על ידי בומארשה לאשתו של גזמן. בומארשה תוקף את גזמן בפרסום "זכרונות לעיון". הפרסום מחזיר את דעת הקהל לטובתו. מתפרסם גינוי לשופטים ולהרשעה ובומארשה זוכה לנצחון.

1774

הוא סוכרזרש בלונדון. רודף עד וינה אחרי מחבר של כתב שטנה נגד נשואי מארי-אנטואנט עם לואי ה-16. הוא נאסר שם ומשתחרר הודות להתערבות צרפתית.

1775

"הספר מסביליה" מועלה על הבמה. כשלוך מוחץ. בומארשה מתקן את המחזה ובגירסה הזאת הוא זוכה להצלחה גדולה.

1776

משתדל אצל לואי ה-16 וממשלת צרפת להתערב לטובת המתקוממים במושבות אנגליה באמריקה הצפונית. הממשלה הצרפתית מטילה עליו לארגן בחשאי תמיכה.

1777

צי ספינות שבומארשה צייד בנשק ואספקה שט לאמריקה. הוא מתייצב בראש קבוצת סופרים במאבק עם הקומדי-פראנסז. מייסד את "איגוד המחזאים". בתו אדני נולדת. (הוא עתיד לשאת את אמה לאשה רק בשנת 1786).

1778

סכסוך עם השלטונות האמריקניים על סכומי הכסף שהם חייבים לו. המחלוקת לא יושבה ונמשכה לאחר מותו. רק ב-1835 הוסדרו החובות בתנאים שקיפחו מאוד את יורשיו.

1783

איסור על הצגת "נשואי פיגארו".

1784

הבכורה עטורת הניצחון של "נשואי פיגארו".

1787

מעלה את האופרה "טאראר" בהצלחה ניכרת. ערב המהפכה הצרפתית הוא נעשה בלתי אהוד. בית המותרות הראוותני שהוא בונה ברובע באסטיליה הצפוף מעמיק את אובדן חינו.

1789

שותף מתון למהפיכה, אבל אויביו הרבים שהיו להם מהלכים אצל השלטון החדש רודפים אותו ברוב שנאתם.

1792

כשלוך מחזהו, "האם האשמה". מיניסטריון המלחמה מטיל עליו להביא לצרפת 60,000 רובים המאוחסנים בהולנד. ספקי נשק מתקנאים בו על התחרות הזאת ומביאים למאסרו. הוא משתחרר הודות להתערבות אחת מפילגשיו זמן קצר לפני שהתחילו גלי הטבח והרציחות בבתי הכלא.

1793

מתחמק ברגע האחרון מן הגליוטינה בהיותו סוכן הרפובליקה ומוחרם על ידה בעת רבעונה אחת.

1794

פליט בהאמבורג. בפאריז מושלכות לכלא אשתו, בתו ואחותו. הן נשארות כלואות עד נפילת רובספייר.

1796

חוזר לצרפת. מרושש לחלוטין. כורע תחת נטל חובות. הוא דורש מן המדינה את סכומי הכסף המגיעים לו מעסקת הרובים. המחלוקת הזו לא יושבה מעולם.

1797

הצלחת המחזה שלו "האם האשמה".

1799

ב-15 במאי הוא מת מוות פתאומי. נקבר בגן ביתו בנוכחות ידידים. עצמותיו תועברנה ב-1882 לבית הקברות הפאריסאי הנודע פו-לאשו.

מתוך "מכתב לקורא" שכתב

בומארשה

... יש לי הכבוד להגיש לך כתבי־יד חדש מפרי עטי. אני מקווה שאתה מצוי באחד מאותם רגעי אושר בהם אתה חסר־דאגות, שבע רצון ממצב בריאותך, מעסקיך, מפילגשך, מסעודתך, מן העיכול שלך, כדי שתוכל להינות לזמן־מה מקריאת "הספר מסביליה" שלי, שהרי כל אלה דרושים כדי להיות אדם נהנתן וקורא סבלן.

אבל אם משהו עירער את בריאותך, אם אתה במצב־ביש, אם אהובתך הפרה אמונים, אם סעודתך היתה גרועה והעיכול שלך גרוע — אהה! הנחה ל"ספר" שלי. לא זה הרגע... התמסר להרהורים פוליטיים, כלכליים, דיאטטיים, פילוסופיים או מוסריים. ... איש איננו מתעניין בבעיות זולתו אלא כשהוא עצמו פטור מדאגותיו הוא. ובכן, הכל כשורה אצלך? קיבתך מלאה עד אפס מקום? הטבח בביתך מעולה? פילגשך אשה הגונה? אתה נינוח? אז קדימה! הטה אוזן ל"ספר" שלי...

... נתפתי לפני זמן להגיש לך בהודמנויות שונות שתי דראמות עצובות, יצירות מפלצתיות כידוע, שהרי בין הטרזגדיה ובין הקומדיה הוברר שאין ולא כלום. זה נושא שהוכרע. מורה הדור אמר זאת, הביקורת תומכת בו. ואילו אני, כל־כך שוכנעתי בכך שאילו רציתי היום להעלות על הבמה אם אומללה, רעיה נבגדת, אחות אבודה, בן עשוק הרי שכדי להציג אותם כראוי בפני הקהל, הייתי קודם־כל מעניק להם ממלכה נאה שבהם הם מושלים כיאות באחד האיים הנידחים או בקצהו האחר של העולם. מובן מאליו שאחרי כן אי־האמינות של הסיפור, עוצמתם של המעשים, נמלצותן של הדמויות, נשגבותם של הרעיונות ויומרותה של הלשון, לא זו בלבד שלא היו נחשבים לא לגנאי אלא היו מבטיחים את מלוא הצלחתי.

להעלות על הבמה אנשים רגילים, נחותים, מוכי גורל — בושה! אסור אף פעם להראות אותם אלא כמבוזים. האזרחים מגוחכים והמלכים אומללים — זה התיאטרון היחיד, הקיים והאפשרי ואני מתייחס לכך כמובן מאליו. זהו זה, אינני רוצה להתקוטט יותר עם אף אחד...

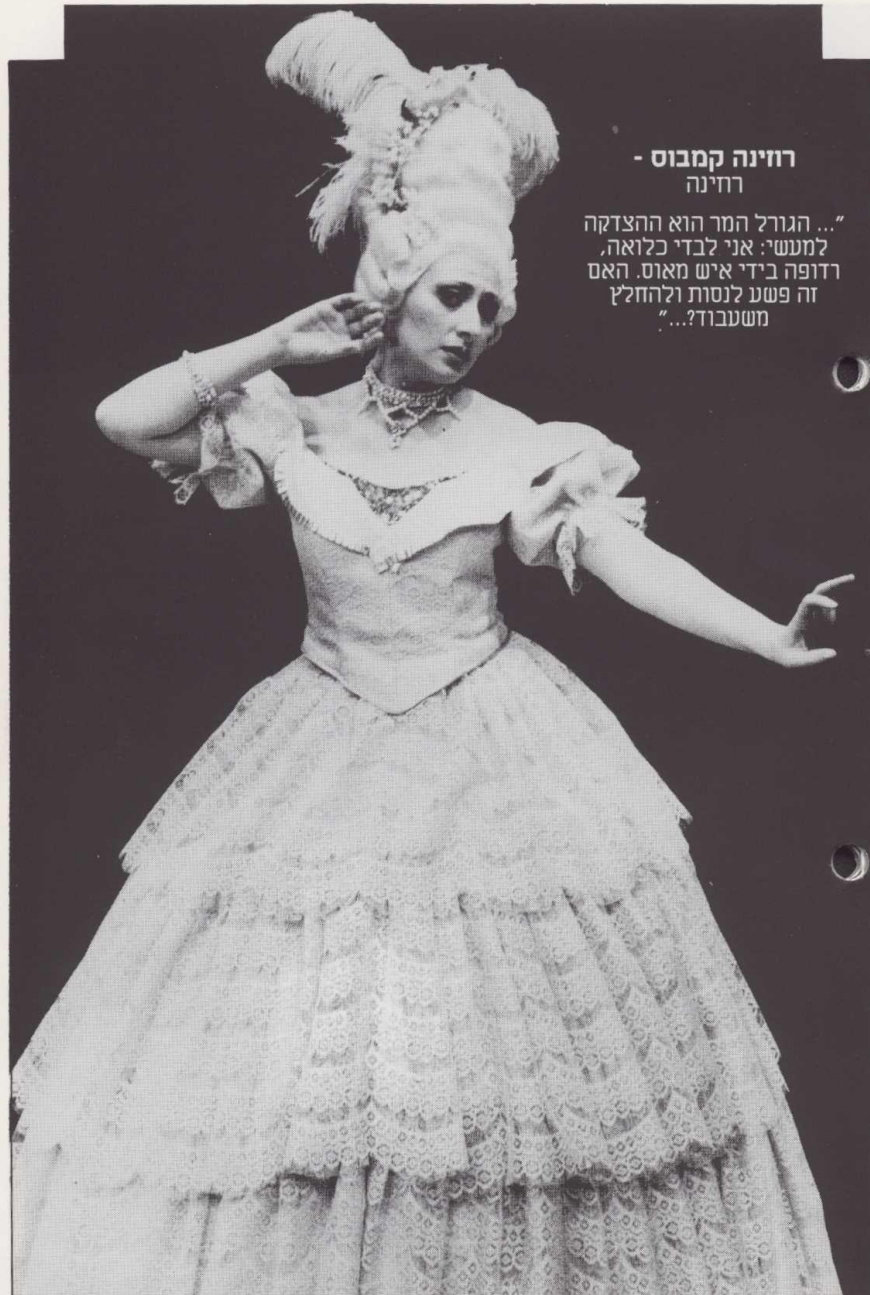
... אחד העיתונאים העניק לי את הכבוד המופלג־בידע בהבטיחו לקהל מנייו שהמחזה שלי נטול עלילה, חסר אחרות, נעדר דמויות, ריק מאירועים, וללא שמץ קומיות... ובכן, זקן מאוהב מתכוון לשאת את בת־חסותו לאשה מחר. מאהב צעיר מקדים אותו ובו ביום נושא אותה לאשה מתחת לאפו ובתוך ביתו של האפוטרופוס. זהו הבסיס שעליו אפשר היה לבנות באותה מידה של הצלחה טרגדיה, קומדיה, דרמה, אופרה וכולי. סוגי המחזה וסגנונו תלויים פחות בבסיס הסיפור ויותר בדמויות המפעילות אותו.

אשר לי, לא שאפתי ליצור על בסיס זה אלא מחזה משעשע, בלתי מייגע, כדי להתרחק מדרמה רצינית ולהגיע לידי קומדיה עליזה.

... די לקשקש. בלי להרגיש אני עלול עוד לחטוא באותה מגרעת שבצדק כה רב מגנים בגללה אותנו הצרפתיים: תמיד אנו כותבים פזמונים קלים על הענינים הגדולים והחשובים, ומחקרים מעמיקים על ענינים קטנטנים.

תרגום: עדה בן־נחום

רוזינה קמבוס -
רוזינה

"... הגורל המר הוא ההצדקה
למעשי: אני לבדי כלואה,
רדופה בידי איש מאוס. האם
זה פשע לנסות ולהחליץ
משעבוד?..."

קונסטנטין אנטול -
דון באזיליו

"... ואז לפתע פתאום, לא
ברור איך, רואים את
ההשמצה מתרוממת, רושפת,
גואה, רועשת וגועשת
והופכת, תודה לאל, לצעקה
כללית, לקרשנדו ציבורי,
למקהלה עולמית של
שנאה..."

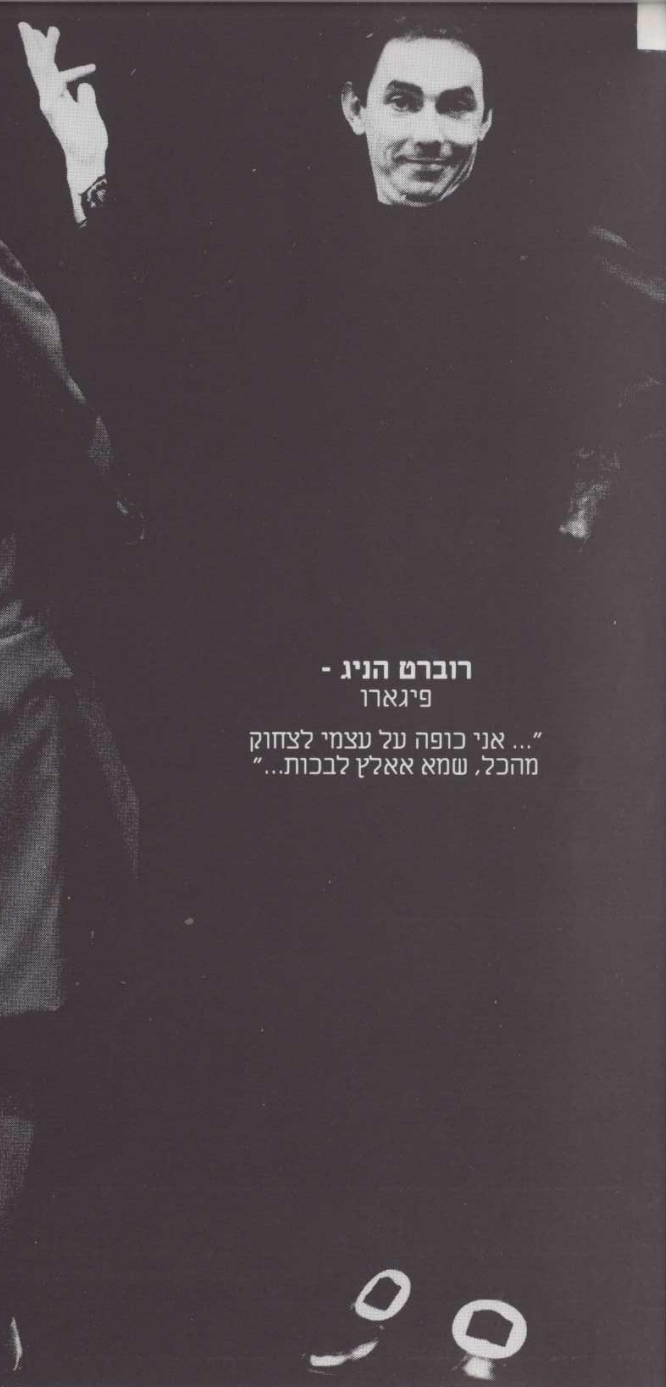
דורון סופר -
ניטריון

"... אבל, היותי, אינני מבין
דבר..."

רוברט הניג -
פיגארו

"... אני כופה על עצמי לצחוק
מהכל, שמא אאלץ לבכות..."

תרגום:

עדה בין נחום

מחזאית, תסריטאית ומתרגמת. מעל 100 מעבודותיה בתחום התיאטרון הוצגו על כל במות ישראל. זכורה לציבור מהופעותיה הסאטיריות ברדיו ובטלוויזיה וכן בזכות הטור הסאטירי שכתבה בשעתו במעריב.

היתה ממיסדי תיאטרון באר שבע ויועצת הרפרטואר שלו במשך שנים. שימשה בעבר כמנהלת אמנותית של התיאטרון לילדים ולנוער ולא מכבר של תיאטרון החאן הירושלמי.

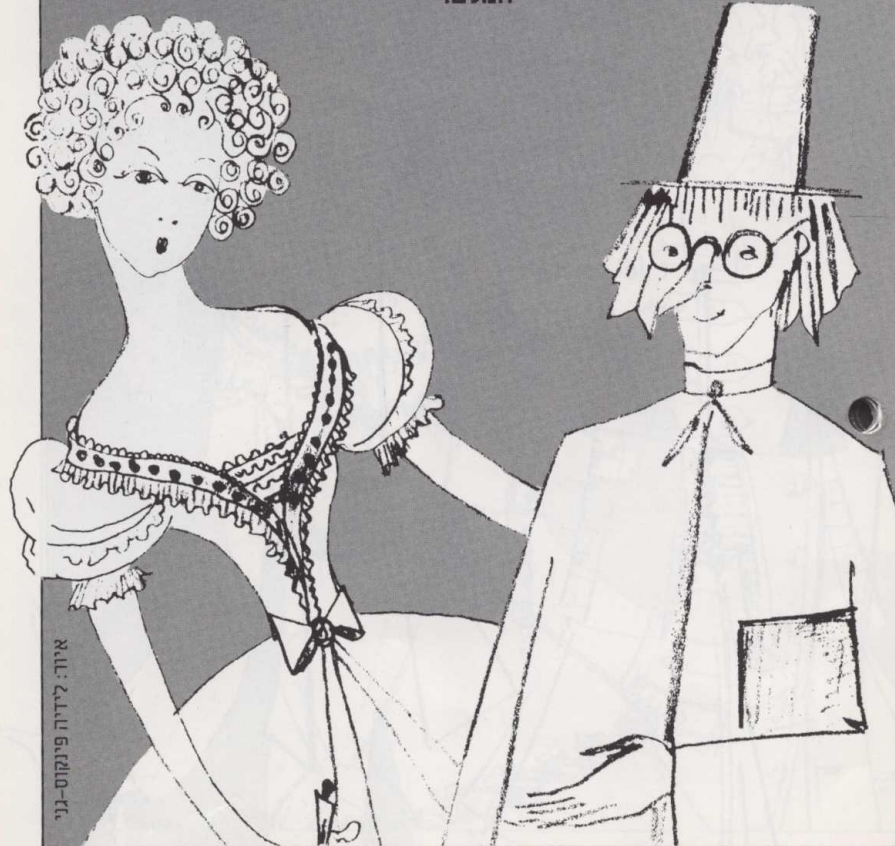
בשנים האחרונות עוסקת גם בכתיבת תסריטים לתוכניות טלוויזיה בחו"ל. מלווה את תיאטרון באר שבע מיום הקמתו, בין תרגומיה ועיבודיה הרבים: **עלי כינור, עש נפשות מחפשות מחבר, סקפינו, דה, ליר** ולאחרונה **שאלה של גיאוגרפיה**.

בימיו:

דינו צ'רנסקו

יליד 1935, בוקרשט. רומניה. ב-1967 סיים את האוניברסיטה לאמנות התיאטרון והקולנוע I.L. coragiale. עבודת הגמר שלו — **פרגינז** היתה יוצאת דופן בדוך העמדתה. עוד מהצגה זו התפרסם צ'רנסקו כאישיות יחודית בתיאטרון הרומני. ב-1966, לאחר שיתוף פעולה עם התיאטראות החשובים ברומניה, הפך דינו צ'רנסקו לבמאי ראשי בתיאטרון ג'ולשטי Giulesti בבוקרשט ומשמש בתפקיד זה גם היום. לצד עבודות בתיאטרון זה מחזן דינו צ'רנסקו לביים בתיאטראות חשובים מחוץ לגבולות רומניה, כמו: התיאטרון העירוני בפארג; תיאטרון בולדוס בקופנהגן; התיאטרון העירוני בדורטמונט; "האגדה קומדי" מדנמרק; תיאטרון "וארשינהאז" מבודפשט והתיאטרון הלאומי בבלגיה. בסיריו עם להקות תיאטרון רומניות הגיע למקומות רבים כ: ננסי, פאריס, גרמניה, בלגיה, בודפשט, ורשה, ליסבון, קופנהגן, הלנסקי, מכסיקר סיטי. דינו צ'רנסקו ידוע במיוחד באהבתו לשני המחזאים גלדרוד ושיקספיר. מבין מחזותיו של שיקספיר ביים את: **קוריאולנוס**, **המלט**, **מידה כנגד מידה**, **פריקלס** ועוד. בשנת 1983 ביים בבארשבע את מחזהו של אדוארד בונד **ליד** ובהבימה את **המלט**.

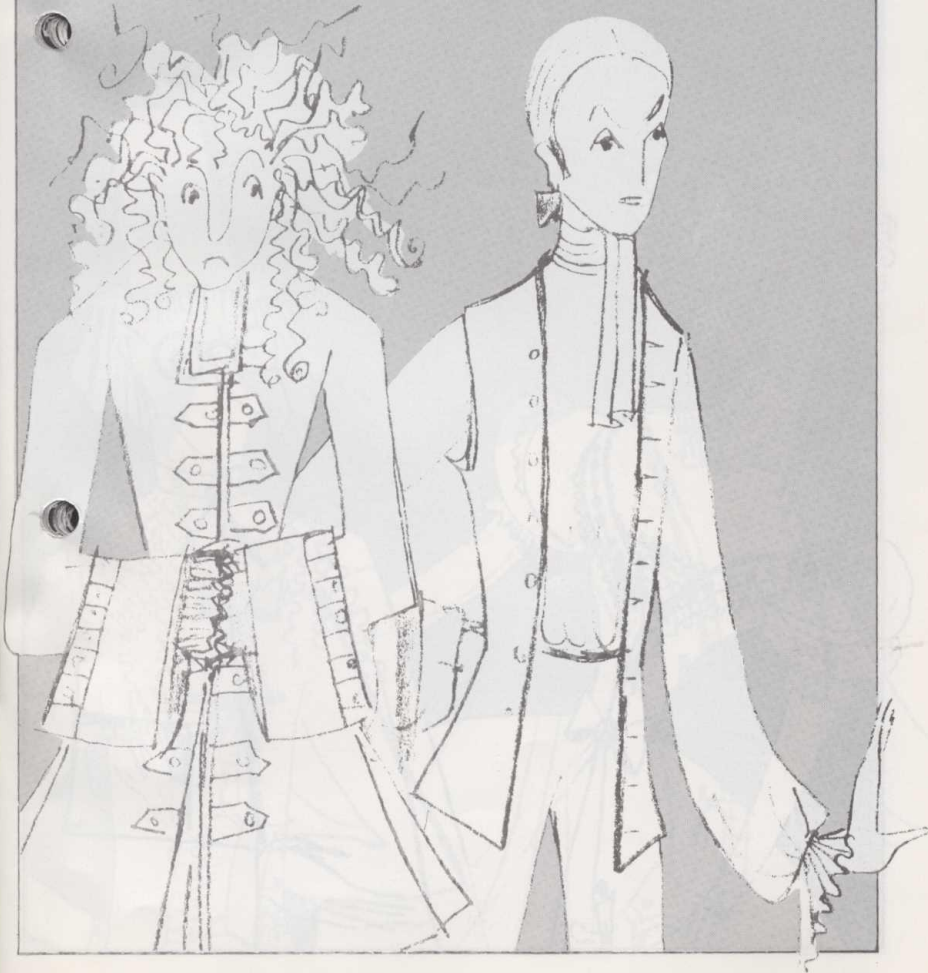

איור: לידיה פינקוס-גני

תפאורה ותלבושות:

לידיה פינקוס-גני

למדה עיצוב תפאורה ותלבושות בפקולטה לאמנות בבוקרשט, רומניה. מאז עלייתה ארצה בשנת 1960 עיצבה כמאה וחמישים הצגות בתיאטראות: הבימה, הקאמרי, החאן והתיאטרון לנוער. בשנת 1973 נרתמה להקמתו של התיאטרון בבארשבע ועיצבה חלק ניכר מהצגותיו **עלי כינור, מרטיף, הלילה ה-12, בית בובות, איבנוב, סקפינו, יונו והטווס, המלך הצבי, ליר, ברכה** ולאחרונה **השמן במוסקבה**. אחזים מתלמידיה (משה שטרנפלד, מרים גורצקי, עפרה יתיר, בוקי שיף), במגמה לעיצוב של החוג לתיאטרון באוניברסיטת תל אביב, עבדו בהדרכתה וביחתה בתיאטרון בארשבע. בשנים האחרונות עובדת בפריז ובהולנד.

תאורה:

נתן פנטורין

ב-25 השנים האחרונות מעצב תאורה בתיאטרון הבימה. עד היום עיצב תאורה ל-200 הצגות שונות. עבודותיו הקודמות בתיאטרון באר שבע: **אגדות מיערות וינה, אל נקמות, מודליאני, שפע, תופים כלילה, עמודי החברה, השחקן, ברכה, כותרת ראשית, הקומיקאים, המיזנטרופ** ולאחרונה **צריך FIAT בחיים**.

איור: לידיה פילקוט-גני

LE BARBIER DE SEVILLE

By: **Beaumarchais**

Translation by: **Ada Ben-Nahum**

Director: **Dinu Cernescu**

Sets and Costumes Designed by: **Lidia Pinkus-Ganie**

Lighting: **Natan Panturin**

Musical Illustrations by: **Vladimir Deveselu and Timus Alexandrescu**

Cast (in order of appearance):

Le Comte Almaviva — **Natan Datner**

Figaro — **Robert Hoenig**

Rosine — **Rozina Kambos**

Bartolo — **Hugo Yarden**

Don Bazlie — **Constantin Anatol**

Le Notaire — **Doron Sofer**

First Performance: 12.4.86

BEER-SHEVA MUNICIPAL THEATRE

LE BARBIER DE SEVILLE

By Beaumarchais

